

מגילות אסתר-רקע היסטורי

מגילות בבל- לגלות מדי

באיזה תקופה- אירע סיפור המגילה?

ימי הפורים אירעו בתחילת זמנם של אנשי כנסת הגדולה, כחמישים שנה לאחר חורבן הבית הראשון.

את מלכות בבל המחריבה ירשה ממלכת מדי, אשר כקודמתה, מלכה בכל העולם.

המלך הראשון למדי היה כורש, והבא אחריו ארתחשסתא (דריוש השני). אין לראות בכך שינוי שלטוני גרידא, קטע נוסף בהיסטוריה. אין זו רק מלכות נוספת, המפנה מקומה לזו הבאה אחריה.

חז"ל משרטטים את סדר השליטה של המלכויות השונות בעולם.

תחילת הסיקור במלכות בבל, שהחריבה את בית המקדש הראשון. אחריה באה מלכות פרס ומדי, שבזמן שליטתה בעולם אירעה גזירת ההשמדה וסיפור ההצלה המופלא.

המלכות הבאה אחריה היא יוון, שעניינה התבאר במאמר קשת.

האחרונה היא מלכות אדום, 'רומי' בשפת חכמינו. היא החריבה את בית המקדש השני, וגרורותיה שולטים בעולם עד עצם היום הזה.

אחריה מובטחים אנו כי תבוא הגאולה העתידה.

אין זה סיקור היסטורי גרידא.

מדובר בארבע שיטות חיים עיקריות ששלטו בעולם

כתחליף למלכות ישראל והמשתמע ממנה.

במאמרים קודמים התבאר, כי מלכות ישראל, במרכזה עומד בית המקדש, איננה תופעה שלטונית מדינית בלבד.

מסגרת זו מהווה בבואה לרמת הגילוי של בעולם החומר.

מלכות שמים

כאשר כל בני ישראל חיו בארצם, חונים סביב בית המקדש, מונהגים ביד מלך נביא וכהן, היה ברור לכל באי עולם, כי "ה' מלך עולם ועד".

הרצון לכבוש את הארץ ולהחריב את ירושלים בא מתוך הכרה, כי מי שיושב בירושלים, בה מצוי בית המקדש,

מקושר עם העליון והאיכותי שבמקומות הקיימים עלי תבל.
מסיבה זו גם ברור, כי כל עוד הייתה קיימת מלכות ישראל וזו התגלתה
בעוצמתה המלאה, לא מדובר בעולם על מלכות כוללת העומדת וטוענת
כי לה הממלכה הכוללת בעולם.

כולם ידעו כי בבית המקדש מתגלה אדון העולם, וכל עוד היהודים חיים בארצם
סביבי הבית, זהו המרכז, בין אם נוח הדבר לשליט זה או אחר ובין אם לא.
כאשר עלתה מלכות בבל והחריבה את הבית הראשון, ביארו חז"ל,

כי זו האנטיתזה שקמה לבהירות שהייתה
גלויה בעולם עד אז.
זוהי המלכות הראשונה במניין זה-
מלכות בבל.

הן אמת, כי מן הבחינה ההיסטורית ידועות
בעולם ממלכות נוספות.
הן מוזכרות ברמז, כמלכות בני קדם במזרח
(רמב"ן דברים י"ח ט' בעניין הכשפים).

אך

"סדר ארבעת המלכויות, מתחיל כאמור בבל"

היא השתלטה על ירושלים ובית המקדש, דבר שיכול להטעות את העין ולתת
דרור למחשבה אותה ביטא נבוכדנצר (ישעיה י"ד, י"ד):
"אעלה על במתי עב, אדמה לעליון"

ראה עצמו אלוהים לו ראוי לסגוד, וכאשר משרתיו היהודיים, חנניה מישאל
ועזריה, לא היו מוכנים להשתחוות לו, השליכם לכבשן האש.

מדי היא המלכות הבאה: חז"ל (מגילה י"א, א') מבארים את ההבדל בין שתי
המלכויות, בהבדל שבין האריה לדב, המבואר בספר משלי (כ"ח ט"ו): "ארי נהם
ודב שוקק מושל רשע על עם דל".

בלשון הגמרא: "ארי נוהם, זה נבוכדנצר
הרשע, עליו נאמר: עלה אריה מסובכו
וגו' (ירמיה ד, ז).

"וארו חויה אחורי תניינא דמיא
לדוב" (=ועלתה בחלום חיה אחרת
שנייה דומה לדב).

האריה שולט ומחריב. ביחס לדב,
מוסיף רב יוסף ביאור: "אלו פרסיים
שאוכלים ושותים כדב, ומסורבלין בשר
כדב, ומגדלין שער כדב ואין להם מנוחה
כדב.

מושל רשע, זה המן. על עם דל, אלו ישראל, שהם דלים במצוות".
הדב חי לעצמו, בולע ומסורבל בשר. הכל בולע בתוכו, ומה שעדיין לא בלוע,
מטריד את מנוחתו.

בשער הגדל בדב כיוונו חז"ל לרמוז, כי כמו שהשער גדל פרא בלא כוונה, כך יש
לראות במלכות מדי גידול פרא ללא שליטת דעת.

אין מדובר כאן בחידוש שיטת חשיבה כמו שהתבאר בעניינה של מלכות יוון. מדובר במלכות בולעת. קיימת בתוך עצמה, ללא כל הארה שהיא. כאן הגענו להבנת הרקע של פרשת הגזירה להשמיד את העם היהודי. מאז שיצא העם לגלות, חי בין עמים אחרים, ללא קיום עצמאי, ונמצא בסביבה המנוכרת לו מכל הבחינות.

מטבע הדברים, נוצר חיכוך. העמים המקומיים מרגישים עליונות ושליטה על פני הגולים שאך זה עתה הגיעו. מאידך, מאמין העם היהודי כי הוא בעל איכות ייחודית. ברבות הימים חטא העם וגלה, והנה, מצב חדש.

למרות נתוני הסביבה נחותים ומנוכרים, חייב העם לגלות את ייחודו כעם נבחר, המבטא קשר ברור עם בורא העולם. היו עמים שלא התנכלו לשכנים החדשים

שהגיעו מארץ כנען. לעומתם היו עמים, שהמהגרים החדשים היו לצנינים בעיניהם. המפגש הכפוי גילה את צפונות הלב.

בזמן השליטה של מלכות מדי, בימי אחשוורוש,

המלך השלישי למלכות זו, חברו להם יחד שני גורמים שאיימו לבלוע את העם כולו, ללא יוצא מן הכלל. שנאה תהומית ועתיקה מבית המדרש של עמלק, שהמן היה מזרעו (במגילת אסתר קרוי "המן האגגי", על שם אגג, מלך עמלק). זו התחברה למעצמה, ל"מלכות" שכולה בליעה. זהו המבחן בו נבחן העם כאשר נתוני העם כאשר נתוני הרקע היו במרב יכולת ההתנגדות.

אין כחודשו של מזל דגים להראות את סודות הקיום הפועמים במעמקי הלב של האומה הגולה!

סיפור מגילת אסתר הוא 'המרשם' אותו כתבו אסתר ומרדכי (מאנשי כנסת גדולה). למען ידע העם לעדי עד, כי שום גורם בעולם, ויהי חזק, אכזרי ובעל כוח בליעה אשר יהיה, לא יוכל להכריע את הסוד האלוקי הטמון בקרבו. (המזלות, היהדות ואני)

